

Nr 6.

Av herr **Liljedahl**, om pension åt *furiren Carl Arvid Adrian Holmberg*.

Vid kungl. Smålands husarregemente föreligger i olöst skick en synnerligen behjärtansvärd pensionsfråga, som rör en invalid, furir Carl Arvid Adrian Holmberg, f. d. indelt husar, sedan den 20 januari 1903 anställd som volontär vid regementet med 28 tjänsteår bakom sig. Tvenne av regementets chefer ha genom framställningar till Kungl. Maj:t åren 1910 och 1913 sökt få Holmbergs pensionsfråga löst, men dessa ha lämnats utan avseende. För visso skall dock Kungl. Maj:t gärna låta utbetala ett efter rättvisa grunder fastställt pensionsbelopp, som av riksdagen kan komma att beviljas. I förhoppning att riksdagen, som i pensionsfrågor är mindre bunden än Kungl. Maj:t av strängt formella hänsyn och därför kan låta hjärtat tala högre än det oblidkeliga öde, som Holmberg mot sin vetskap råkat ut för, låter jag härmed handlingarna i målet motivera det yrkande jag avser.

Med uteslutning av expeditionsvignetter återgivas här regementschefernas framställningar, krigsrättsprotokoll i anledning av Holmbergs kroppsskada, tabell över liden ekonomisk förlust genom övergång från indelt till värvad stat och läkarebetyg.

Regementschefens framställning av år 1910.

Till Konungen.

Hos Eders Kungl. Maj:t får jag i underdånighet anhålla, att pensionsbeloppet måtte bestämmas för distinktionskorpralen vid Kungl. Smålands husarregemente Carl Arvid Adrian Holmberg, vilken i enlighet med Kungl. brevet av den 31 oktober 1902 erhållit anställning såsom volontär vid regementet.

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 4 saml. 3 häft. (Nr 3—6.)

Holmberg är född den 3 mars 1869. Kom i krigstjänst som indelt husar vid regementet den 5 november 1887. Utnämndes till vicekorpral den 5 maj 1899. Erhöll avsked som indelt husar den 20 januari 1903. Erhöll samma dag anställning som volontär vid regementet. Utnämndes samma dag till korpral vid regementet. Den 24 augusti 1904 utnämnd till distinktionskorpral vid regementet. Benådad med svärdsmedaljen den 24 januari 1907.

1891—92 kommenderad såsom elev vid kavalleriskolan i Stockholm samt avlagt underofficersexamen därstädes med huvudbetyget »Med beröm godkänd».

Genomgått skjutskolan 1903, kurs för underbefäl av manskap.

Eftersom Holmberg på grund av bifogade läkarebetyg* nu är till krigstjänst oduglig samt äger mindervärdig förmåga att förskaffa sig sitt uppehälle, och då han under den tid, han tjänat vid regementet, alltid skött samtliga sina tjänsteåligganden på ett synnerligen plikttroget och förtjänstfullt sätt och ofta varit använd i ansvarsfull och mycket krävande tjänstgöring, får jag i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t i nåder täcktes förklara Holmberg pensionsberättigad.

Utdrag av krigsrättsprotokoll den 28 september 1906 bifogas.

Eksjö den 10 november 1910.

Underdånigst
TH. DE MARÉ.
Regementschef.

Utdrag av protokoll,

fört vid Kungl. Smålands husarregementes krigsrätt den 28 september 1906.

Närvarande ledamöter: Majoren m. m. P. von Platen ordförande. Undertecknad, auditör, ryttmästarne Fleetwood och Storckenfeldt samt löjtnant J. E. Ribbing. Såsom åklagare anmälde sig regementsväbeln A. Pettersson.

§ 1.

§ 2.

Vid företagen undersökning angående den skada, som distinktionskorpralen Nr 30/5 Holmberg den 12 sistlidne maj ådragit sig i tjänsten, upplystes, att Holmberg under ridövning sagda dag vid en grav rident omkull och kommit under hästen, varvid hästens och sadelns tyngd vilat på vänstra benet. Holmberg hade utan hjälp förmått åter stiga till häst och återvänt till kasernen, där han uppsökt sjukvårdskorpralen. Vid undersökning befanns att innersidan av vänstra skenbenet hårt uppsvullnat och anlades genast ett antiseptiskt omslag. Följande dag intog Holmberg sängen för att påskynda tillfrisknandet, som emellertid krävde en ganska lång tid.

* Läkarebetyget är av samma lydelse som det år 1913 utfärdade, vilket återfinnes i motionen.

Benet vore ännu icke återställt, utan inställde sig vid rörelse någon svullnad, vilken emellertid, då benet vore i vila, åter lade sig.

Bataljonsläkare Nyström hördes i saken och tillkännagav såsom sin åsikt, att Holmberg av ifrågavarande skada sannolikt erhöle framtida men, enär benet vid rörelse lätt svullnade upp samt att en operation möjligen framdeles bleve nödvändig.

UTLÅTANDE.

Av den verkställda undersökningen finner krigsrätten ådagalagt, att distinktionskorpralen Nr 30/5 Holmberg ådragit sig skada, som för honom sannolikt komme att medföra framtida men.

PH. VON PLATEN.

J. G. LÖFGREN.

N. STORCKENFELDT.

E. FLEETWOOD.

E. RIBBING.

Ärendet uppskjutes.

Regementschefens framställning av år 1910 ställdes på framtiden, såsom framgår av nedanstående skrivelse:

Till Chefen för Kungl. Smålands husarregemente.

I en genom chefen för andra arméfördelningen till arméförvaltningens civila departement insänd underdånig skrivelse den 10 innevarande november har Ni, med överlämnande av krigsrättsprotokoll och läkareintyg, gjort framställning om underhåll åt distinktionskorpralen vid regementet Carl Arvid Adrian Holmberg, vilken under militärtjänstgöring 1906 ådragit sig kroppsskada.

Då det enligt gällande författningar tillkommer Arméförvaltningens civila departement att pröva avskadat manskaps rätt till underhåll, får departementet härmed återställa de av Eder insända handlingarna och tillika anmoda Eder att, i händelse fog därtill finnes, i sinom tid, efter det Holmberg erhållit avsked från krigstjänsten, i vanlig ordning hos departementet anmäla honom till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa.

Stockholm den 29 november 1910.

AXEL WEIDENHIEM.

B. BOALT.

GUSTAF FISCHER.

Regementschefens framställning av år 1913.

Till Konungen.

Hos Eders Kungl. Maj:t får jag i underdånighet anhålla, att distinktionskorpralen vid Kungl. Smålands husarregemente *Carl Arvid Adrian Holmberg* måtte till-

erkännas pension. Holmberg är född den 3 mars 1869. Kom i krigstjänst som indelt husar vid regementet den 5 november 1887. Utnämndes till vice korpral den 5 maj 1899. Vid övergången till den nya härordningen var det av stor vikt att få indelt underbefäl att taga anställning som volontärer. Holmberg övertalades härtill och erhöll jämlikt kungl. brevet av den 31 oktober 1902 nådigt tillstånd övergå från indelt stat till anställning som volontär vid regementet, samt att som sådan kvarstå till uppnådd pensionsålder. Den 20 januari 1903 erhöll Holmberg avsked som indelt husar och samma dag anställning som volontär vid regementet. Utnämndes samma dag till korpral vid regementet, och till distinktionskorpral vid regementet den 24 augusti 1904. Benådad med svärdsmedalj den 24 januari 1907.

1891 och 1892 var Holmberg kommenderad som elev vid kavalleriskolan i Stockholm samt avlade underofficersexamen med huvudbetyget »Med beröm godkänd». Genomgick infanteriskjutskolan 1903, kurs för underbefäl av manskapet. Sedan Holmberg vunnit fast anställning, bestämdes, att indelt manskap mot åtnjutande av dagavlöningsstillägg finge inbeordras till tjänstgöring mellan regementsövningarna. Vid jämförelse mellan de löneförmåner Holmberg som indelt husar därvid skulle erhållit och nu som fast anställd verkligen uppburit, visar det sig enligt bifogade utredning¹, att Holmberg gjort avsevärd förlust genom sin anställning som volontärdistinktionskorpral.

Det torde därför icke vara mer än rätt och billigt, att Holmberg, som förra året uppnådde den för indelt manskap stadgade pensionsåldern, tillerkändes en så pass rikligt tilltagen pension, att densamma uppväger den förlust, Holmberg faktiskt lidit, så mycket mer som Holmberg äger mindervärdig förmåga att förskaffa sig sitt uppehälle, och då han under den tid han tjänat vid regementet, alltid skött samtliga sina tjänsteåligganden på ett synnerligen förtjänstfullt och plikttroget sätt och ofta varit använd i ansvarsfull och krävande tjänstgöring.

Utdrag av krigsrättsprotokoll den 28 september 1906 bifogas.

Med stöd av ovanstående och med hänsyn jämväl därtill, att Holmberg uti ifrågavarande avseende torde kunna jämföras med förutvarande intendenturkårens vaktmästare, vilka vid avgång ur tjänsten tillerkänts ett pensionsbelopp av sammanlagt 360 kr. pr år, får jag i underdånighet anhålla, att Holmberg måtte tilldelas, om möjligt redan nästkommande år, en pension icke understigande nämnda belopp, 360 kronor.

Eksjö den 20 november 1913.

Underdånigst
R. VON ROSEN.
Regementschef.

Bernhard Burén.

¹ Bilagan med utredningen är utbytt mot en senare — se »Tabell» — av år 1916, upprättad av regementsintendenten, för att även få med skillnaden i inkomster för åren 1914 och 1915.
Motionären.

Bil. A.

REGEMENTSINTENDENTEN
VID
KUNGL. SMÅLANDS HUSAR-REG-TE.

TABELL

utvisande den ekonomiska förlust, som furir C. A. Holmberg vid Kungl. Smålands husarregemente gjort genom övergång från indelt stat till fast anställning vid regementet.

Å r	Som fast anställd korpral och dist. korpral uppburna avlöningsförmåner				Avlöningsförmåner, som Holmberg skulle uppburit som indelt vice korpr.			
	Lön	Dagav- löning	Slit- ningser- sättning	Summa Kronor	Lön m. m. ²	Dagavlö- ning och dagavlö- ningstil- lägg ³	Slit- ningser- sättning	Summa Kronor
1903	240.—	146.—	36.50	422.50	225.—	430.50	73.—	728.50
1904	260.—	158.—	36.50	454.50	225.—	430.50	73.—	728.50
1905	300.—	182.50	36.50	519.—	225.—	430.50	73.—	728.50
1906	300.—	182.50	36.50	519.—	225.—	430.50	73.—	728.50
1907	300.—	182.50	36.50	519.—	225.—	430.50	73.—	728.50
1908	360.—	182.50	36.50	579.—	225.—	430.50	73.—	728.50
1909	360.—	182.50	36.50	579.—	225.—	751.50	73.—	1,049.50
1910	360.—	182.50	36.50	579.—	225.—	751.50	73.—	1,049.50
1911	360.—	182.50	36.50	579.—	225.—	751.50	73.—	1,049.50
1912	360.—	182.50	36.50	579.—	225.—	751.50	73.—	1,049.50
1913	360.—	182.50	36.50	579.—	225.—	751.50	73.—	1,049.50
1914	360.—	182.50	36.50	579.—	225.—	751.50	73.—	1,049.50
1915	360.—	182.50	36.50	579.—	225.—	751.50	73.—	1,049.50
	Summa Kronor				7,066.—	Summa Kronor		11,717.50

¹ Som korpral 8 mån. och som dist. korpral 4 mån. ² Lön som husar Kr. 150, som vice korpr. Kr. 60, av rusthållet Kr. 15, Summa Kr. 225. ³ Dagavlöningsstillägget frånräknat under repetitionsövningarna.

Om Holmberg varit indelt husar, hade han ej behöft vara i ständig tjänstgöring, men den tid, som han då ej hade varit inkommanderad, synes vara värd lika mycket i hans civila sysselsättning, så mycket mer som det var av denna anledning, som det indelta underbefalet fick sitt dagavlöningsstillägg, för att det så mycket som möjligt skulle motsvara den civila dagavlöningen; alltså blir den förlust, som Holmberg lidit genom att övergå till ny stat, densamma.

Holmbergs förlust alltså kronor: 4,651:50, oberäknat ränteförlust såväl för de gångna åren 1903—1915 som för framtiden.

Eksjö den 13 januari 1916.

AUG. BERGH.
Regementsintendent.

Regementsläkarens intyg 1913.

Att distinktionskorporalen vid kungl. Smålands husarregemente nr 30/5 Holmberg i anseende till kronisk muskelreumatism, lungemphysem samt kallusbildning å vänstra skenbenet är till krigstjänst oduglig och äger en betydligt förminskad förmåga att genom arbete förskaffa sig sitt uppehälle intygas härmed på heder och samvete.

Eksjö den 25 november 1913.

J. H. BERGMAN.
Regementsläkare.

Yttrande av regementschefen 1915.

På begäran har nuvarande chefen för kungl. Smålands husarregemente avgivit följande yttrande.

Furiren av andra klassen vid 5 skvadronen nr 30 Holmberg, född 1869, övergick år 1903 från indelt till värvad stat, enligt dåvarande regementschefens uttalade önskan.

Det har emellertid visat sig, att Holmberg, till följd av den förhöjning i avlöning för indelt manskap, som sedermera fastställdes, gjort en betydande ekonomisk förlust, genom att taga fast anställning, vilket belyses av bifogade tabell, bil. A.

Då Holmberg dessutom under sin tjänstgöring ådragit sig reumatism, som betydligt nedsätter hans arbetsförmåga enligt bifogade läkareintyg, finner jag det synnerligen rättvist och billigt, att Holmberg vid avskedstagandet tillerkännes högre pension, än den, vartill han från Vadstena krigsmanshuskassa enligt nu gällande författningar kan vara berättigad.

Eksjö den 21 december 1915.

C. HALLENBORG.
Tf. Regementschef.

Regementsläkarens intyg av år 1916.

På begäran har regementsläkaren vid kungl. Smålands husarregemente avgivit följande intyg.

Att furiren vid kungl. Smålands husarregemente nr 30/5 Holmberg, Karl Arvid Adrian, i anseende till kronisk muskelreumatism och lungemphysem, vilka åkommer med sannolikhet ådragits i tjänsten, är till krigstjänst oduglig och äger en betydligt förminskad förmåga att genom arbete förskaffa sig sitt uppehälle intygas härmed på heder och samvete.

Eksjö den 10 januari 1916.

JOHN H. BERGMAN.
Regementsläkare.

Såsom av ovanstående handlingar framgår är strävan att bereda Holmberg en något högre pension än den, han genom Vadstena krigsmanshuskassa kan erhålla, väl motiverad. I väntan på att det till sist skall förunnas nämnde furir, om vars plikttrohet i utövningen av sin tjänst de bästa vitsord givits, att erhålla något vederlag för lidna förluster, har han nu i tre år efter uppnådd pensionsålder sökt uppehålla den tjänst (förrådsvaktmästare), som han på grund av sin invaliditet fått sig anvisad. Om han nu toge avsked, erhöle han genom Vadstena krigsmanshuskassa följande pension:

Som menig	36 Kr.
» korpral	24 »
	<hr/>
	Summa 60 Kr.

Han är nu 47 år. Vid 50 år erhöle han 25 kr:s tillökning, alltså $60 + 25 = 85$ kr. Vid 60 år komme han att erhålla 100 kr. som menig och 24 kr. som korpral, möjligen dessutom 15 kr. ur invalidhusfonden på grund av läkarebetyget, alltså *högst 139 kr.* Genom sin övergång från indelt till värvad stat har han enligt regementsintendentens uträkning lidit en förlust av 4,651:50 kr., som ju icke kan fullt ersättas. Då Holmberg under de sista invalida åren på grund av sin duglighet och pålitlighet kunnat användas i en tjänst, vilken — såsom regementschefen 1913 framhåller — kan jämföras med förutvarande intendenturkårens vaktmästare, som tillerkänts ett pensionsbelopp av 360 kr., bleve en dylik pension i någon mån en ersättning för de förluster Holmberg lidit.

Jag har låtit efterhöra vid en del regementen, huruvida analoga fall med det här relaterade finnes, men fått nekande svar. De, vilka i likhet med Holmberg övergingo till värvad stat vid indelningsverkets avskrivning, voro i regeln ungt manskap, som redan befordrats till underofficerare eller övergått till civila banor. Holmberg var för gammal för att kunna befordras, ty han hade uppnått 35 år (gränsen är 32) då vakans inträffade inom regementets underofficerskår. Han har dock avlagt underofficersexamen med huvudbetyget »med beröm godkänd» och städse skött sig plikttroget. Nu är hans arbetsförmåga genom liden kroppsskada betydligt nedsatt, varför han efter avskedstagandet svårligen kan genom arbete öka sina inkomster. Allt talar sålunda för ett verkligt behov, att hans pension ej tillmätas för knapp.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställes,

att riksdagen måtte åt furiren vid k. Smålands husarregemente Carl Arvid Adrian Holmberg vid hans avskedstagande bevilja en årlig pension av 360 kronor, däri inberäknat det pensionsbelopp, som han enligt gällande bestämmelser kan komma att uppbära av Västena krigsmanshuskassa.

Stockholm den 21 januari 1916.

Ernst Liljedahl.
